

VI JOBBAR FÖR ETT SPRÅK-
OCH LÄSCERTIFIKAT

 folkhälsan

Lasten kielenkehitys ja miten pedagogina tuet sitä

Språkspåret

Kielenkehitys

- Perustuu toiveeseen yhteisöllisyydestä ja osallisuudesta
- Alkaa ennen syntymää ja jatkuu koko elämän ajan – siihen kuuluu tärkeitä aikaikkunoita ja herkkyyskausia
- Opimme kieltä ja konventioita, joita koemme
 - lapsen kohtaamat ihmiset ovat ratkaisevassa asemassa
- Ei ole hitaampaa monikielisillä

Kielen ja viestinnän kehitys

Pragmatiikka

- Varhainen vuorovaikutus, paljon ennen sanoja
- Esikielelliset valmiudet
- Katseet, ilmeet, eleet, liikkeet
- Kehittyy koko elämän ajan:
 - toisten näkökulman ottaminen, eläytyminen toisten asemaan, mentalisointi, mukautuminen toisten viestintään

Semantiikka

- Ympäröivää maailmaa kuvaavat sanat
- Lasten kokemukset ratkaisevassa asemassa
- Lapsille suunnattu puhe
- Rajaukset, luokittelut, ylä- ja alaryhmät
- Kehonkieli tärkeä täydentäjä
- Monikieliset kartuttavat sanoja usealla kielellä

Fonologia ...

- Edellyttää auditiivista havainnointia
- Helposta vaikeampaan
- Riimittely → yksittäiset äänteet

.... ja kielioppi

- Sanat → sanojen yhdistelmät → virkkeet → kertomukset
- Edellyttää sanavarastoa
- Arkiset keskustelut, kysymykset, kuuntelu
- Kerronta
 - muualla kuin tässä ja nyt
 - toisen tarinan kertominen uudelleen vs. oman tarinan kertominen
- Vuorovaikutteinen lukeminen

Metakielelliset taidot

- Kielellinen tietoisuus
- Kielen rakenne ja käyttö
- Fonologinen tietoisuus tärkeää lukutaidon kehittymiselle

Lukivalmiudet (lukemisen ja kirjoittamisen valmiudet)

- Erilaisten tekstien omaksuminen, tuottaminen, ymmärtäminen ja tulkitseminen
- Vähitellen kirjoittaminen ja lukeminen
- Leikkikirjoittaminen ja -lukeminen!
- Kirjojen lukeminen ja niistä keskusteleminen

Monipuolinen sanavarasto

VI JOBBAR FÖR ETT SPRÅK-
OCH LÄSCERTIFIKAT

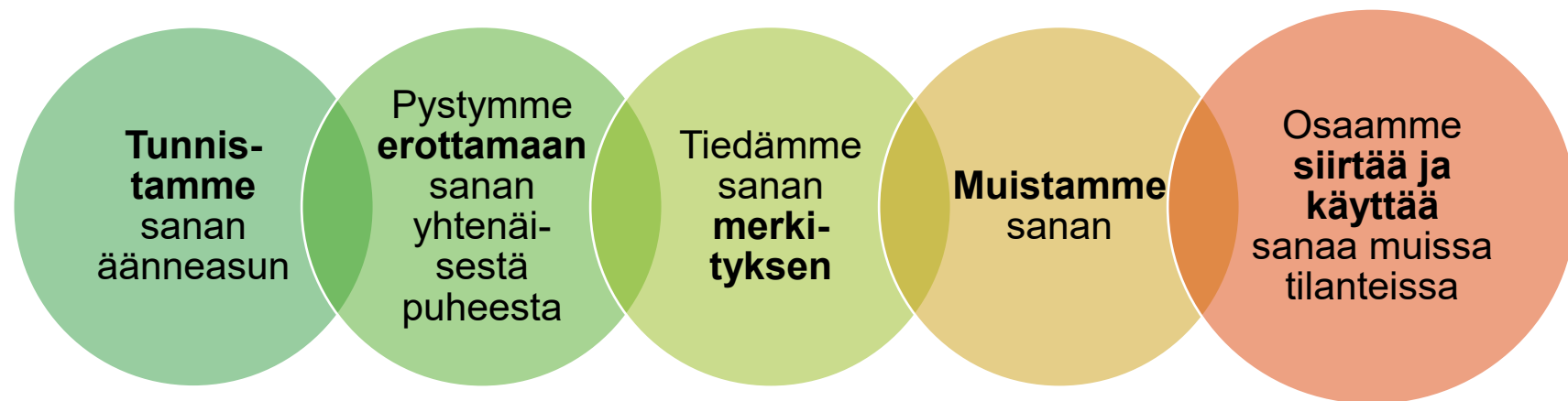
Yhteys sanavaraston ja kielen- kehityksen muiden osa- alueiden välillä

Sanojen oppiminen on myöhemmän kielenkehityksen perusta.

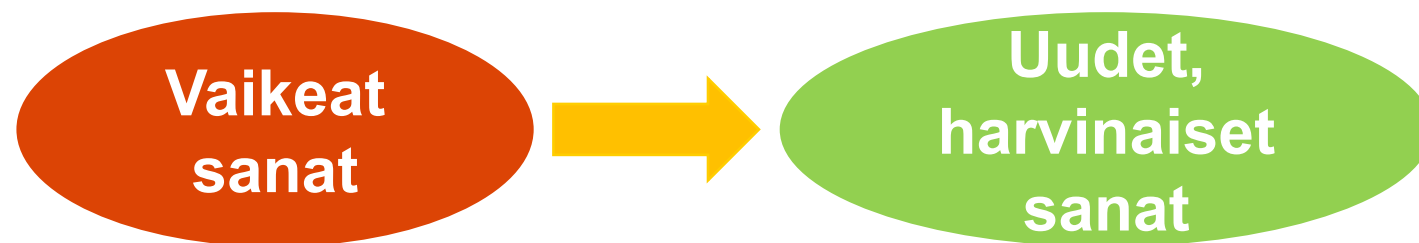
Mitä enemmän sanoja lapsi osaa, sitä helpommin lapsi oppii uusia sanoja.

- paljon sanoja → ymmärtää sanat yhtenäisestä puheesta
- lapsi omaksuu sanoja ja kielioppia rinnakkain
 - 30–50 sanaa → yhdistelee niitä
 - ”sanavarastospurtti” → taivutuspäätteet ilmestyvät kieleen
 - sanavarasto ratkaiseva omien virkkeiden muodostamiselle → voi osallistua keskusteluun, ilmaista ajatuksiaan, ideoitaan, tunteitaan ja mielipiteitään
- ”Lasten sanavaraston kehitys on tärkeä perusta lasten myöhemmälle kielelliselle ja kognitiiviselle kehitykselle, myös luku- ja kirjoitustaidolle.” (Cox, Eriksson)

Milloin osaamme sanan? (Gjems)

Toisto – nyansointi

Mitä sanoja käytämme?

(Frylmark)

1. Arkisanat, arkisissa keskusteluissa kotona ja päiväkodissa yleisesti käytettävät sanat: **kello, talo, mennä, tuoli, koira, ruoka**
2. Välisanat – sanat, joilla kuvaillaan, selitetään, perustellaan (eivät yhtä yleisiä lasten kuin aikuisten keskusteluissa)
 - a. Neutraalit sanat: **pienin, vastata, pettynyt, soikea**
 - b. Erikoissanat: **kartta, diagrammi, suurennuslasi, haavi**
3. Ammattisanat – tiedon ja ymmärryksen kerryttämiseksi eri aihealueista: **yhteyttäminen, kotelo, kestävyys, planeetta, yhteenlasku, maatua**

Kuinka monta sanaa tarvitsemme?

- Aikuiset hallitsevat noin 50 000 sanaa – käyttävät 3 000:tta = noin 1/2 siitä, mitä esiopetusikäinen lapsi tarvitsee! (Edwards)
- Pienet lapset omaksuvat 12–15 sanaa päivässä. (Eriksen Hagtvet)
- Noin 50 000 sanaa aikuisena (17–18 vuotta) tarkoittaa noin 3 000 uutta sanaa vuodessa = noin 8 uutta sanaa päivässä. (Karlsson)

”Tutkijat väittävät, että lapsille on paljon hyötyä siitä, että he kuulevat sivistyssanoja ja hienostunutta kieltä.”

(Gjems; Dickinson & Porche)

- Mitä kielenkehitystä edistävä työskentely merkitsee?
- Mikä on pedagogin rooli?

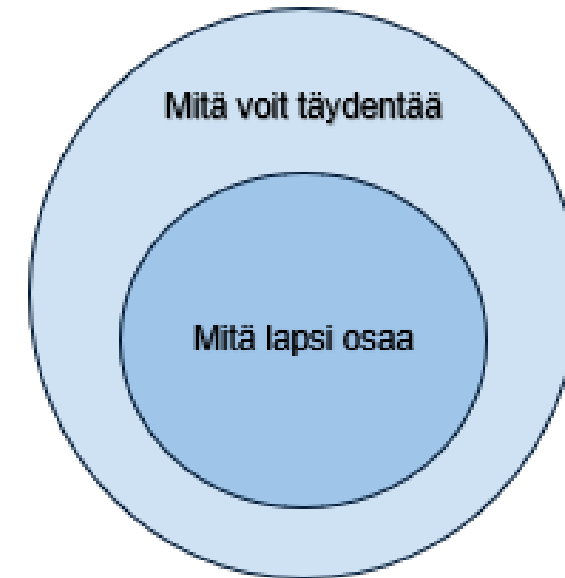

Kielitietoisuus

- Läsnäolo – itsestäänselvyys?
- Hyvä perusta – hyvälle elämälle
- Vuorovaikutus
 - tarkkakorvaisuus
 - aktiivinen viestintä
 - reagointi ja mukauttamiskyky
 - turvallisuus ja ymmärtäminen

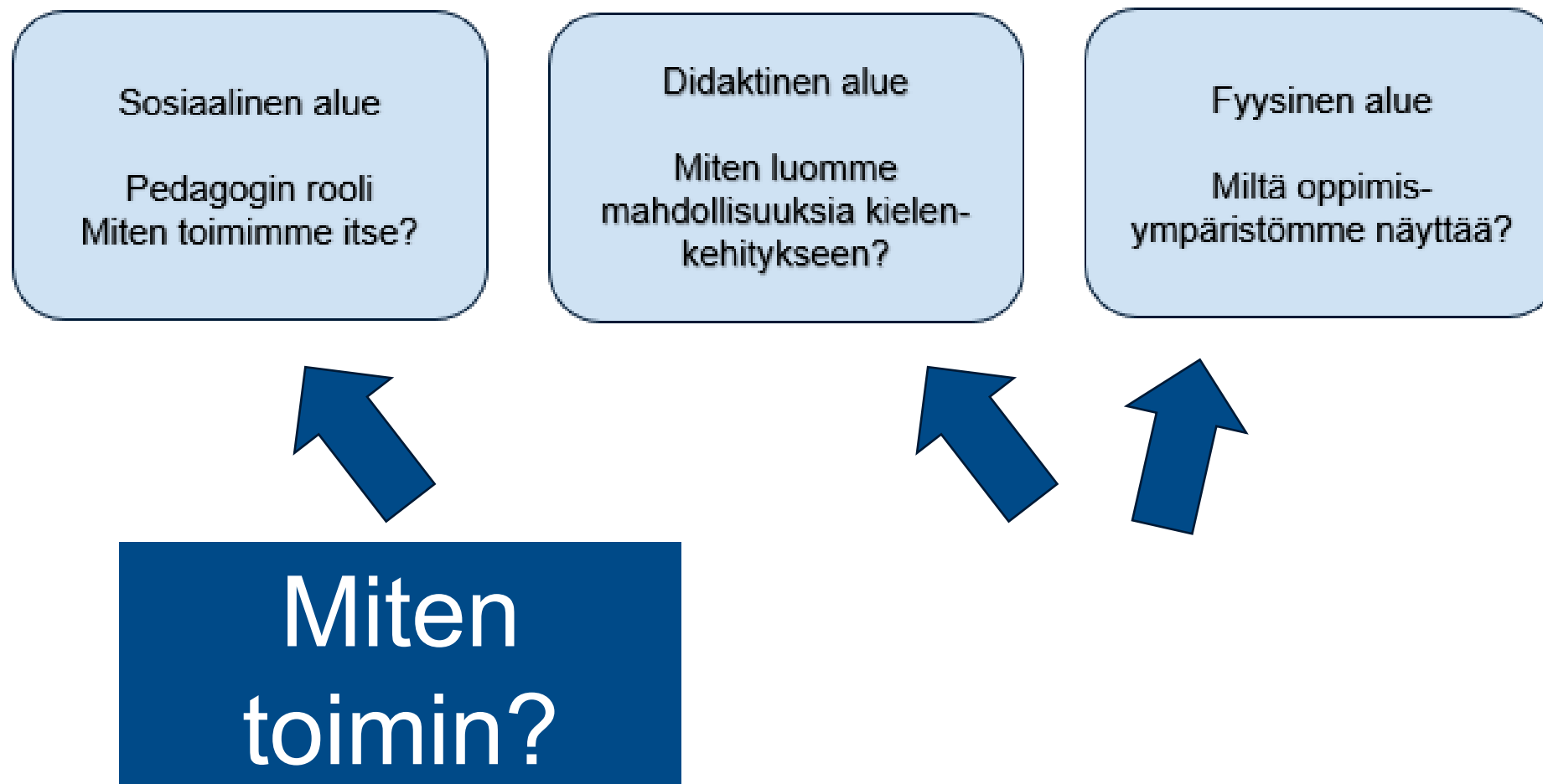
Pedagogin rooli

Kielenkehitystä tukeva lähestymistapa

Julie Dockrell, University Collage (2015)

Pedagogin rooli

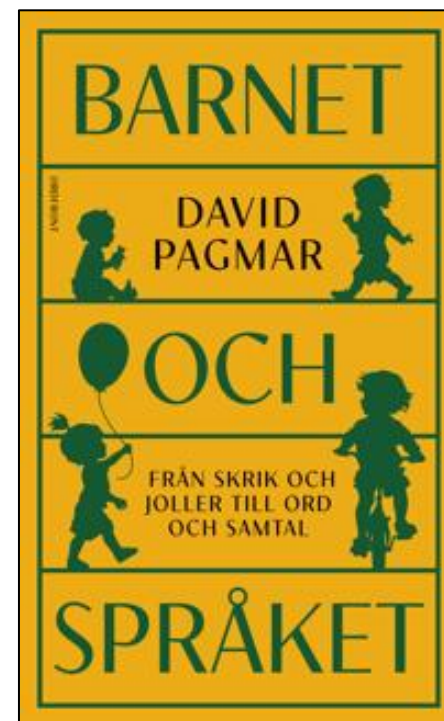
- Läsnäolo
- Kuvat ja konkreettiset esineet
- Eleet, viittomat
- Puheen selkeys, puhetempo
- Kuunteleminen ja kertomaan rohkaiseminen
- Vahvistaminen, imitointi, kommentointi
- Toistaminen ja laajentaminen
- Konkretisointi
- Askeleen edellä oleminen

Pieni tehtävä

- Valitse jokin tapahtuma tältä päivältä, eiliseltä tai viime ajoilta.
- Koko ryhmä / pienempi ryhmä tai yksittäinen lapsi
- Mieti, miten toimit tilanteessa kielenkehitystä edistävän työskentelyn näkökulmasta.
 - Missä asioissa onnistuit?
 - Mitä asioita olisit voinut tehdä toisin?

Kirjavinkit

A background image showing two hands reaching towards each other, one from the top right and one from the bottom left, set against a solid blue background. The hands are slightly out of focus, emphasizing the gesture of reaching or support.

 folkhälsan